

Primář Pavol Skalka: Za 30 let mi prošlo rukama přes 100 tisíc pacientů

21.3.2025 - | Krajská nemocnice T. Bati

Primář Rehabilitačního oddělení Krajské nemocnice Tomáše Bati ve Zlíně MUDr. Pavol Skalka je letos 30 let ve funkci primáře. A rozhodl se svou pracovní kariéru ukončit. „Byla to radost i starost, to je jasné. Drobné radosti, když se podařilo někoho napravit, vyléčit, to byly věci, pro které člověk chodil rád do práce.“

Proč jste se vlastně dal jako lékař tímto směrem?

Už na medicíně jsem věděl, že chci pracovat rukama. Chtěl jsem být jako každý normální medik chirurgem, fiškusoval jsem na traumatologii a na plastice, pamatuji, jak jsem si první stehy zažil pod dohledem docenta Měšťáka. Taký jsem už začínal s akupunkturou a měl možnost se seznámit s manuální medicínou. Chirurgie pak nevyšla, takže jsem nastoupil do IKEMu na preventivní kardiologii a měl možnost si ujasnit, že vědu dělat nechci. Po přestěhování do Zlína jsem byl přes rok na interně, absolvoval jsem kurz manuální medicíny u primáře Krobota a pak jsem na jeho rehabilitační oddělení přešel. Od té doby, to byl rok 1992, dělám rehabilitaci. Je to krásná pestrá práce bez větší závislosti na přístrojovém vybavení, máte svoje smysly, komunikaci a ruce, a nejvíce se to blíží celostnímu pohledu na pacienta, což splnilo moje očekávání.

Za tu dobu Vám musela rukama projít spousta pacientů.

Před pár lety jsem se to snažil odhadnout, pacientů muselo být dost přes 100 tisíc. Když nás dříve tak nebrzdil software, běžně 20 pacientů denně. Někteří byli i zajímaví. Například pacient pokousaný žralokem, úrazy, bizarní bolestivé stavy, simulanti mě vždycky pobavili. Jednou jsem ošetřoval úřadujícího premiéra ČR, kterého ve Zlíně na jednání o víkendu chytl houser, tam byly pro mne nevídané manévry s ochrankou dvě hodiny předem, musely se procházet všechny cesty. Po ošetření jsme si hodinu povídali a člověk ho pak viděl úplně jinak. Někteří sportovci ke mně chodili celou kariéru, dalo se jim při dobrém čtení pohybu pomoci i s výkonem, to byli vždy zajímaví pacienti-lidé manuálně těžce pracující, za řadu let u nich bylo vidět, jak se dřina propisuje do opotřebení pohybového aparátu.

Dá se říci, co pro vás bylo za těch 30 let ve vaší profesi nejnáročnější?

Náročných momentů bylo několik, třeba hned začátek. Když jsem oddělení přebíral v roce 1994 po odchodu primáře Krobota do privátu, a byl pověřen jeho řízením (pozn. red. oficiálně se stal primářem až v roce 1995), zbylo na oddělení šest fyzioterapeutů a jako doktor já sám na celou nemocnici, to byla honička. Za rok se nám s Marcelou Piknovou, která byla nová vrchní fyzioterapeutka, podařilo vychovat a doškolit půl třídy nováčků po škole a postupně navyšovat stavy. To jsme ještě neměli lůžkové oddělení. Teď máme 5,4 úvazku lékařů, přes 30 fyzioterapeutů a tři ergoterapeuty. Se sesterským personálem lůžkového oddělení už nás je přes 60. A musím říct, že některé změny ve vedení nemocnice taky daly zabrat. V Baťovce jsem zažil 15 ředitelů. Někteří vytvářeli dobré podmínky, někteří problémy.

Náročné muselo být i covidové období.

Samozřejmě covid byla velká medicínská výzva. Jeden den odpoledne v půl třetí jsme dostali příkaz vyprázdnit plné oddělení s rehabilitanty, druhý den v poledne jsme museli být schopni přijímat

nemocné. Bylo to ve vrcholu epidemie, neměli jsme dost lékařů ani sesterského personálu na zajištění třísměnného chodu v infekčních podmínkách. Podpora vedení byla chabá, ale všichni ostatní z nezdravotnických oddělení jeli jako hodinky. Nezapomenu, jak nám neurochirurgové sami nabídli pomoc. Nikdo z našeho oddělení se nezašil do nemoci, každý naskočil na post, který byl potřeba. Tehdy jsem byl na svoje kolegy a kolegyně velmi hrdý. Pacienti byli vesměs s těžkým stavu, snažili jsme se dělat, co se dalo. Ani v IKEMu jsem nečetl tolik odborných prací, kde jsem se snažil dopátrat, jak nejlépe o tyto nemocné pečovat. Bylo to náročné, za dva roky nám těchto nemocných prošlo oddělením téměř 500.

A co vy sám, potřeboval jste někdy rehabilitaci? Nebo platí, že „kovářova kobyla chodí bosa“?

Byl jsem zhruba 25 let bez neschopenky, jako pacient nechcete chodit k nemocnému nebo fňukajícímu lékaři. Poslední dva roky jsem to doháněl, doběhly mě moje dýchací potíže a při úrazech jsem jako správný zdravotník posbíral všechny komplikace. Pacientům v ordinaci většinu cviků při instruktáži předvádím, takže tam se kondice udržovala relativně slušně. Jsem zastáncem staré školy, všechno zkoušet na sobě. Tam, kde jsem si neuměl pomoci sám, jsem pak chodil za našimi fyzioterapeutkami, ale já nejsem moc vzorný pacient. V mládí jsem výkonnostně sportoval. Když jsem se dechově zhoršil, moc lidí to nevědělo. I proto, že jsem měl jednoduché motto mé oblíbené kreslené postavičky, frajera Luka: Dělat to a nemít na to, to je ta frajeřina. □

Vývoj jde ve Vašem oboru hodně dopředu, co se nejvíce za těch 30 let změnilo?

Pokročila nesmírně neurofyziologie aplikovaná do analýzy pohybu, takže mnohem lépe chápeme, jak co funguje. Přispěli jsme i svým dílem, byli jsme u nás první, kdo začal systematicky rehabilitovat poruchy pánevního dna. Zavedli jsme nové metodiky, takzvané neurofyziologické, které jsou nesrovnatelně účinnější, ale taky náročnější na zkušenost. Přibýly i robotické technologie, virtuální realita a podobně, ale to nejsou klíčové nosné směry rehabilitace, člověk v diagnostice a terapii pohybového aparátu bude obtížně nahraditelný. Bohužel náš obor stejně jako jiné zabíjí nárůst nesmyslné administrativy.

A změnili se i pacienti?

Jednoznačně. Pasivita a velký sešup kondice už od malých dětí. Malá a nevhodná pohybová aktivita vytváří spoustu problémů a špatně se s nimi pracuje, není na čem stavět.

Kdybyste měl něco vzkázat budoucím pacientům rehabilitačního oddělení, co by to bylo?

Hýbejte se přiměřeně a přirozeně, abyste se našimi pacienty pokud možno nestali. Celý den sedět v kanceláři a pak vrazit do posilovny není úplně ideální. Chodte, tančete, dělejte od každého něco, pokud možno venku a v terénu, nejlépe s jinými lidmi. Člověk musí svoje tělo pochopit, nejsme všichni stejní.

A svým kolegům?

Především to, že jsem s nimi moc rád spolupracoval. Rehabilitace je široký obor, každý máme svoje parkety, které nás baví a jdou nám líp, i ty, kde to tak není. Ty je potřeba si nechat „zhezknout“ a koukat na člověka jako celek. Ať se jim práce daří ku prospěchu pacientů.

<https://www.kntb.cz/primar-pavol-skalka-za-30-let-mi-proslo-rukama-pres-100-tisic-pacientu>